

NOTULEN VAN DE CONFERENTIE VAN DE HALMAHERA ZENDING GEHOUDEN TE DUMA 27 APRIL 1900

I. Verkiezing van Praeses en Scriba der Conferentie

De Conferentie benoemt met algemene stemmen Br. van Dijken tot praeses, die echter met algemeen goedvinden, het voorzitterschap aan br. van Baarda overdraagt. Tot scriba wordt met algemene stemmen gekozen br. Beekman, het jongste lid der Conferentie.

II. Opening der Conferentie

De Conferentie wordt met gebed geopend. De Conferentie is samengesteld uit al de zendelingen van Halmahera, zijnde de H.H. van Dijken, van Baarda, van der Roest, Hueting en Beekman.

III De financiële zijde van het werk op Halmahera

Als nu stelt de praeses aan de orde: Bij de doorgaande zegen van het werk op Halmahera vermeerderen evenredig ook de uitgaven ervan, waardoor er dus de begroting elk jaar zal vermeerderen. De Conferentie verzoekt derhalve het Bestuur, zal het werk voortgang hebben, dit wel in het oog te houden. Voorts is het voorgekomen dat er bepaald geldgebrek was en br. Hueting meer dan eens genoodzaakt was geld te lenen tegen een rente van 9%. Geconstateerd wordt, dat hiervan de schuld ligt bij het kantoor der H.M. Jenny & Co te Makassar. De Conferentie is van mening en verzoekt derhalve vriendelijk hierover aan de H.H. Jenny en Co te willen aanschrijven, en hun dan tevens te willen verzoeken om de traktementen der zendelingen te willen zenden niet met de tweede of derde boot der kwartaals, doch met de eerste.

Wijders spreekt de Conferentie zeer de wenselijkheid uit en wel met het oog op eventuele moeilijkheden met het Kassierskantoor (gelijk trouwens reeds voorkwam) dat een kantoor van uitbetalingen wat meer in de nabijheid van het zendingsveld bijv. Ternate, worde aangewezen. De penningmeester, br. van Baarda wordt verzocht over dit punt nader met het Bestuur in correspondentie te treden.

Eindelijk wordt besloten, dat steeds op de Conferentie zal worden behandeld en vastgesteld de begroting voor een volgend jaar van elk der Zendingsposten waarna een begroting over het geheel aan het Bestuur te kunnen overleggen.

IV. De Conferentie verzoekt het Bestuur dat ten spoedigste een zending uitkome voor Sidangoli.

De Conferentie acht het dringend noodzakelijk dat er ten spoedigste een Zending geplaatst wordt op Sidangoli.

Doch indien in het lopende jaar hierin niet kan worden voorzien door de uitzending van nieuwe krachten uit het vaderland, hiervoor de zending aan te wijzen van een der oudere Zendingsvelden en eveneens voor de kerstening van Halmahera meer en meer een feit gaat worden, en het toch niet in het belang van de arbeid kan zijn aan een persoon zo een groot werkkring aan te wijzen, dat per oppervlakte te groot is en daardoor oppervlakkig werken in de hand werkt en dat daardoor overwerken de gevolgen daarvan moete zijn. Ook voor de Wedabaai, het Todoreesch gedeelte van de Kaubai zo spoedig mogelijk zendelingen beschikbaar te stellen.

V. Gedachten wisseling over een op te richten school tot opleiding van Inlandse helpers.

Omtrent punt 5 komt de Conferentie tot het gevoelen, dat, vooral met het oog op het binnenland van Halmahera hoogst wenselijk is, goeroes uit het volk zelf te creëren en het binnenland in te zenden. Voorgesteld wordt voorts, deze school eventueel te stellen onder speciale leiding van een man, die praktisch bewezen heeft onderwijs te kunnen geven; dus bepaald een onderwijzer liefst met hoofdakte. En dat laatste mede met het oog op Gouvernementssubsidie, er wordt echter opgemerkt, dat de Gouvernementssubsidie ook verstrekt wordt aan opleidingsscholen voor inlandse helpers, waar een zending aan het hoofd staat, en ook, dat er toch niet uitsluitend "onderwijzers", doch tevens mannen, die de leiding van een filiaal-gemeente op zich kunnen nemen, moeten worden opgeleid. Men acht het echter mogelijk hierin voldoende te kunnen voorzien, door naast de onderwijzer een zending aan de school werkzaam te stellen.

Wijders wordt het bezwaar geopperd, of de Alfoeren voldoende prestige zullen bezitten onder hun volk. Dat volk gunt niet gaarne de eer aan een man uit hun midden. Het gehoorzaamt immers niet eens altijd zijn eigen hoofden. Van andere zijde wordt gewezen op de Btaks en Sangirezen, en tenslotte dit bezwaar niet overwegend geacht.

Eindelijk wordt na lange en brede discussie, door de meerderheid der Conferentie de wenselijkheid uitgesproken van het oprichten van een opleidingschool voor inlandse helpers en daarvan aan het hoofd te zien gesteld een man van het onderwijs.

VI. OVER DE AANKOOP VOOR EN LEERMIDDELEN.

Dit punt maakt een onderwerp van ernstige bespreking uit. Een keuze moet gedaan worden uit een grote verscheidenheid van Maleise bijbelvertalingen, Maleise bijbelgeschiedenis, en Spellerboekjes. Na rijp beraad wordt besloten het navolgende aan te schaffen:

- 200 ex N.T. van Van Dorp of Roskott.
- 50 ex Bijb. Gesch. van Wilken (voor de goeroes)
- 50 ex Zangboekjes "Perindu" "
- 1000 ex van het Spelboekje uitgegeven door het Genootschap.
- 400 Iste, 300 tweede en 300 derde stukjes.
- 50 ex. rekenboekjes in 2 stukjes (alleen voor de goeroes.)
- 200 ex Iste leesboekjes Di Hari
- 50 ex Iste kaart van N.O.I. (opgeplakt)

Dooplidmaat en trouwbewijzen zullen, gelijk het merendeel van bovenstaande besteld worden in de Minahassa, uitgenomen de doopakten, waarvan het oude Ambonse model blijft gehandhaafd.

De bespreking over de lidmaatbewijzen geeft aanleiding om van gedachten te wisselen over het aannemen van lidmaten.

Er is een gevoelen, dat alleen op grond van een geestelijke behoefte de mensen willen aannemen en tot het H. Avondmaal toe te laten, en dit vooral niet te spoedig. Een ander gevoelen wil als voorwaarde zien gesteld, het merkbaar zijn van de Christelijke invloed in het gewone leven bij de lui en enige ernst en goede wil bij het leren van eenvoudige vragen betreffende de Chr. leer.

Vastgesteld wordt dienaangaande niets.

VII. DE VESTIGING VAN ZENDELING BEEKMAN TE BOELI

Omtrent de vestiging van een post in het Boelische rijst de vraag, of Boeli zelf, dan wel Petani als standplaats van de zendeling zou worden gekozen. De meerderheid der Conferentie acht echter Boeli het geschiktste en besluit dat zendeling Beekman zich voorlopig te Boeli zal vestigen en daarbij mede de Weda-baai heeft te bereizen en te bewerken.

VIII VASTE FONDSSEN VOOR DE GEMEENTEN

Alsnu komt aan de orde welk punt een onderwerp van langdurige bespreking uitmaakt. Het algemeen gevoelen der conferentie is: Zelfstandigheid der gemeenten is het Ideaal. Maar de Alfoer is arm, heeft niets. Op welke wijze hem nu in de gelegenheid te stellen in betere maatschappelijke conditie te komen, om zodoende in kosten voor eredienst en onderwijs en dies meer zij, inderdaad te kunnen voorzien? Zelfstandigheid der gemeenten, het is gemakkelijk te zeggen, maar ter plaatse zelf gevoelt men de moeilijkheden hieraan verbonden. Omtrent allerlei Cultures op Halmahera is reeds gebleken, dat ze geen levensvatbaarheid hebben; gewezen wordt o.m. op Duma. De aanleg voor klappertuinen en sagotuinen voor rekening van de Zending wordt voorgesteld, die dan later winstgevend kunnen worden en voor het ogenblik de inlander wat verdiensten aan arbeidsloon bezorgen. Hiertegen wordt evenwel aangevoerd, dat men evengoed de lui zelf kan aanzetten tuinen aan te leggen en dan een zekere belasting van de winst aan de kerk te betalen, een eenvoudiger weg. Het heffen van een kleine hoofdelijke belasting wordt voorts ook voorgesteld. Doch zal dit de heidenen niet afschrikken om Christen te worden? De Mohammedanen weten immers hiermee de heidenen zo heerlijk af te schrikken. Het enige wat althans voorlopig in deze geest gedaan kan worden is het instellen van een collecte bij de godsdienst oefeningen, maar vrijwillig zonder pressie. In het kort is de mening van de conferentie deze: Zo goed de maatschappelijke als de geestelijke belangen van een volk moeten door

de Zending in het oog gehouden worden. Wat de eerste betreft moet de Zending de Inlander leren en leiden bij het uitoefenen van Cultures en het uitvoeren van handelsproducten, waar maar mogelijk is en zo de maatschappelijke welstand des volks verhogen.

Een der eerste en beste paedagogische hulpmiddelen daartoe is wel een z.g.n. Gewerbeschule in het leven te roepen van een geschikte lonende Cultuur, die echter eerst nog moet gezocht worden.

Nog wordt gewezen op de z.g.n. en zo gevaarlijke schuldhandel die het volk steeds afzet en in schulden houdt, en besloten wordt alles te doen wat gedaan kan worden om hier aan te trachten een einde te maken.

IX. TRAKTEMENTEN VAN DE GOEROES

Betreffende punt 9 wordt besloten, dat het salaris voor de goeroes voorlopig niet hoger zal worden dan fl. 15.- per maand; en goed gevonden aan het Bestuur voor te stellen de goeroes na een wel volbrachten arbeidstijd van 5 jaren een verlof toe te staan naar hun geboorteland en met behoud van 2/3 van het tractement en vrije vracht. In verband met dit punt wordt er op aangedrongen zoveel doenlijk gehuwde goeroes aan te stellen, vooral met het oog op de zedelijkheid. Terwijl de meerderheid der Conferentie er hier tevens haar verwondering over uitspreekt, dat het Hoofdbestuur er toe is over gegaan een ongehuwde zendeling uit te zenden.

X. Huwelijk van gedoopten

Dit punt is op de agenda gevoerd naar aanleiding van het feit, dat er tussen gedoopte echtelieden of hun wederzijdse families dikwijls geschillen rijzen of onenigheid voorkomt, alsmede terzake van de bruidschat. Nu stellen enkele broeders voor de gedoopte echtelieden en burgerlijk en kerkelijk te doen trouwen, om daardoor te geraken uit bovengenoemde moeilijkheden. Andere broeders echter zijn van oordeel, dat de formaliteiten het zich opdoen van zulke moeilijkheden niet zullen verhinderen, althans in de eerste jaren nog niet. Er wordt ten dezen generlei besluit genomen en ieder vrij gelaten hoe in dezen te handelen.

XI. CULTUUR PROEFHUIS TE BOELI

De conferentie is van mening dat zendeling Beekman voorlopig geen tijd over zal hebben om zich met proefcultures bezig te houden en kan daarvoor geen gelden toestaan.

XII. WELKE ZIJN DE GEWENSTE MIDDELEN OM DE BEVOLKING AAN DE ZENDING TE VERBINDEN

Dit punt is aan de orde gesteld door br. Van Dijken, speciaal met het oog op Galela, waar de bevolking nog maar steeds "dood" blijft voor de beweging naar het christendom op Halmahera.

De Conferentie meent, dat een proef genomen zou kunnen worden in dat district met "scholen" bezet door Ambonse helpers. Een tiental minstens zullen er dan nodig zijn. Indien nu de Conferentie in deze geest besluit, wil Br van Dijken het beproeven, maar heel veel vertrouwen in het gelukken van de proef heeft hij niet. Zo veel reeds werd door hem beproefd. In geen geval neemt hij echter de verantwoording op zich van deze proef, welke geld gaat kosten. Met algemene stemmen besluit de Conferentie tenslotte toch aan het Bestuur voor te stellen de gelden voor genoemde proefneming te willen toestaan.

XIII. OVER DE CORRESPONDENTIE MET HET BESTUUR

De Conferentie spreekt de wenselijkheid uit, dat de correspondentie tussen Bestuur en zendeling der U.Z.V. meer bepaald, zakelijk en officieel worde, en een beslist antwoord bevatte op de door de zendingen gedane vragen en voorstellen. En wijders, dat het Bestuur een niet al te langen tijd moge doen verlopen tussen het ontvangen en beantwoorden van de brieven van de zendingen.

XIV. BESPREKING AANGAANDE HET TE VERZENDEN PROTOCOL DER Conferentie aan het Bestuur.

De Conferentie stelt vast, dat het protocol (tevens uitmakende de Notulen) in originele voor het uiteengaan van de conferentie zal worden voorgelezen en vastgesteld, en namens haar door het moderamen getekend en vervolgens een gelijkkluidend afschrift daarvan ondertekend door de scriba,

ten spoedigste zal worden opgezonden aan het Bestuur, hopende te zijner tijd de op en aanmerkingen daarop te mogen vernemen

Voor het sluiten van de conferentie wordt nog de volgende motie voorgesteld en met algemene stemmen aangenomen.

“Dewijl enige leden der Conferentie vernomen hebben dat de Director van het N.Z.G als inspector verschijnen zal op de arbeidsvelden van de U.Z.V. spreekt de Conferentie daarover zijn verwondering uit, daar naar hare mening een beoordeling van de arbeid der zendelingen, door een Director ener andere Vereniging moeilijk onpartijdig zijn kan”

was getekend Duma 27 april 1900

M.J.van Baarda en Fred G Beekman